

Я. В. Бондарєва

Мілуватка

МІЛУВАТКА – село Сватівського району [Луганської області](#). Знаходиться на р. Красна (притока Сіверського Дінця), за 170 км від Луганська та 7 км від райцентру; на Пд. прилягає до с. Новомикільське Кремін. р-ну Луган. обл. Пobl. М. – заг.-зоол. заказник місц. значення Мілуватський лиман. Пл. села 14,77 км². За переписом насел. 2001, проживали 2818 осіб; станом на 2016 – 2141 особа; переважно українці (бл. 80 %), є росіяни та білоруси. Зупинки залізнич. транспорту: М. і Хрипкове. На тер. М. знайдено залишки поселення епохи бронзи. Вперше згадується в писем. джерелах 1704 як козац. поселення Ізюм. полку пobl. Мелового броду на р. Красна. Одними з перших тут оселилися козаки А. Катрухін і І. Бугаєв та понад 150 селян, які переїхали з Полтав. полку. Спочатку поселення називали Красне та Меловий Брід, пізніше – Меловатка (від 1960 – М.). 1799 зведено дерев'яну церкву Іоанна Предтечі, що 1906–12 була замінена кам'яним храмом (нині пам'ятка архітектури місц. значення, діє громада УПЦ МП). У 19 – на поч. 20 ст. – у складі Куп'ян. пов. Харків. губ.; деякий час підпорядковувалася Кабан. волості. 1825–57 – військ. поселення. Відтоді – казенна слобода. 1885 було 608 дворів, мешкали 3122 особи; функціонувала школа, відбувалися 3 ярмарки на рік. 1895 прокладено залізницю Куп'янськ–Лисичанськ. 1911 пobl. М. відкрито Сватів. с.-г. станцію, що функціонувала до 1921. Водночас за типовим проектом збудовано двокласне училище та ще 2 шкіл. приміщення. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Відтоді – село. 1923–30 – у складі Куп'ян. округи; 1932–38 – Донец., від 1938 – Луган. (до 1958 та 1970–90 – Ворошиловгр.) обл.; від 1961 – Сватів. р-ну. Жит. потерпали від голодомору 1932–33. У 1937 органи НКВС «розкрили» в М. шпигун.-диверс. організацію з 14-ти осіб. Їм інкримінували підготовку антирад. заколоту та шпигунство на користь Німеччини. Головою організації назвали священика Т. Павленка, якого засудили до 10-річного ув'язнення. Від червня 1942 до 1 лютого 1943 – під нім.-фашист. окупацією. На фронтах 2-ї світової війни воювали 1272 особи, з них 613 загинули. У боях за визволення М. було вбито 11 рад. бійців, які поховані в брат. могилі в центрі села. Існували хутори Гнилицьке (1910–30) та Байрик (1910–58), потім люди переїхали до села. Нині у М. – заг.-осв. школа, дитсадок; Будинок культури; лікар. амбулаторія. Встановлено пам'ят. хрест жертвам голодомору, пам'ятники воїнам-визволителям і воїнам-землякам, які загинули під час 2-ї світової війни, та пам'ятник рад. бійцям, які померли від ран у шпиталі («Скорботна

медсестра»). Серед видат. уродженців – кінорежисер, письменник, нар. арт. УРСР, академік НАМУ М. Мащенко, Герой Радянського Союзу М. Белоіваненко (встановлено погруддя), бригадир механізов. бригади, Герой Соц. Праці В. Фень.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Королько Л. М. З історії Сватівщини: Матеріали до 80-річчя утворення Сватівського району. 2003;
2. Його ж. Сватівщина – край козацький: Історико-краєзнавчий нарис, присвячений 500-річчю виникнення українських козацьких поселень на території Донецької і Луганської областей. 2006 (обидві – Сватове).

Бібліографічний опис:

Мілуватка / Я. В. Бондарєва // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-69669>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).